

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
CASOPISU V OHIJU
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), MAY 16, 1950

STEVILKA (NUMBER) 96

Domače vesti

V Californijo
Poznana Mr. in Mrs. Daniel Stakich iz 15813 Waterloo Rd. se bosta jutri podala na potovanje s avtom za nekaj tednov na oddih v Californijo. Tekom njihove odsotnosti bosta sinova vodila pisarno Mr. Stakicha, ki prodaja zemljišča in zavarovalnico.

Delegati
Na seji društva Lunder-Adamič št. 28 SNPJ sta bila izvoljena delegatoma za konvencijo SNPJ, ki se vrši v avgustu v Detroitu, Mich., Mr. Krist Stokel in Mr. Anton Wapotic št., za namestnika pa Wm. Candon in John Mann.

Za delegata na konferenco SANSa pa je bil izvoljen Mr. Krist Stokel, za namestnika pa Mr. Wm. Candon.

Seja preložena
Vsem zastopnikom pevskih zborov, ki jih poučuje Mr. Frank Vauter, in kateri bodo privedli skupni koncert 24. septembra v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., se sporoča, da se ne bo vršila seja prihodnje nedelje, pač pa dne 4. junija. Prosi se vse, da to upoštevate ter da pridete 4. junija vsi zastopniki zborov, kakor tudi vsi pevci in pevke, ki želijo priti. Seja bo važna in se vrši v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 4. uri popoldne.

Pismo iz domovine
V našem uradu imamo prvo pismo iz stare domovine, naslovljeno na Mrs. Lojza Kozlevčar, R. F. D. 3, Dock Rd., Madison, O.

Izredna seja direktorija
Jutri zvečer ob sedmih se vrši izredna seja direktorija AJC na Recher Ave. Vabi se vse direktorje, da se gotovo udeležijo, ker je veliko važnih zadev za rešiti.

Zadušnica
V četrtek zjutraj ob 7. uri se bo brala zadušnica v cerkvi sv. Kristine v spomin sedme obletnice smrti Andrew Gerl. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravila udeležijo.

V bolnišnici
Nagloma je bila odpeljana v Polyclinic bolnišnico Mrs. Olga Benčič iz 16116 Grovewood Ave. Nahaja se v sobi št. 132, kjer za prijateljice lahko obiščejo. Za prevoz je skrbel ambulanca Joseph Zele in sinovi. Želimo ji skorajšnje popolno okrevanje!

OKUPACIJSKE ČETE ZAPADNIH SIL BODO OSTALE V NEMČIJI

LONDON, 14. maja.—Zunanji ministri treh zapadnih sil so naznanili, da bodo okupacijske čete ostale v Nemčiji in da mirovne pogodbe ne bo, dokler bo "sovjetska politika razdvojevala Nemčijo."
Za zapadno Nemčijo pa je kljub temu predvideno, da bo postopoma vključena v zapadno Evropo in da se bo omililo nekatere kontrole.

Gornji sklepi so bili vključeni v deklaracijo o Nemčiji, ki so jo podpisali zunanji ministri Anglije, Francije in Zedinjenih držav. To je prvič po vojni, da so zapadne sile priznale, da držijo čete v Nemčiji ne zaradi kontrole same Nemčije, ampak kot sredstvo "za obrambo Nemčije."

GLAVNI TAJNIK ZN SE JE V MOSKVI SEŠTAL S STALINOM

MOSKVA, 15. maja.—Glavni tajnik organizacije Združenih narodov Trygve Lie se je danes seštal s sovjetskim premierjem Stalinom, ki ga je sprejel v svojem uradu ob 10. uri zvečer.

Pogovorom v Kremlinu sta pristostovala tudi Stalinov namestnik Vjačeslav Molotov in zunanji minister Andrej Višinski.

Glavni tajnik Združenih narodov je odpotoval v Moskvo z letalom, ki mu ga je dala na razpolago sovjetska vlada. Pred tem se je v Washingtonu, Londonu in Parizu seštal z voditelji zapadnih držav.

O seštanju, ki je trajal 90 minut, je objavila kratko poročilo moskovska radio postaja, ki pa ni omenila vsebine pogovorov. Tudi poročila o pogovorih Lia z voditelji zapadnih držav niso bila objavljena.

Lie si prizadeva, da bi omilil napetost med vzhodom in zapadom. Nedavno je izjavil, da je položaj na svetu nevaren in da bi se moralo obnoviti napore, da

Kongres odobril 3 milijarde za tretje leto pomožnega načrta

WASHINGTON, 15. maja.—Skupna konferenca senata in poslanske zbornice je danes odobrila \$3,121,450,000, ki se jih bo potrošilo za tretje leto Marshallova načrta, to je za ekonomsko pomoč zapadni Evropi in nekomunističnim področjem.

Odobritev omenjene vsote je nekakšen kompromis med zahtevami vlade in kongresniki, ki so se borili, da bi zmanjšali ogromne izdatke za zunanje programe.

Poleg pomoči, ki jo bodo prejeli dežele Marshallova načrta, se bo odobrilo pomoč južni Koreji in sprožilo tako zvani Trumanov načrt štirih točk za razvoj nerazvitih predelov sveta.

Zakonsko predlogo mora odobriti še kongres, toda pričakuje se, da bo sigurno odobrena.

Na osnovi predloge bi se potrošilo za Marshallov načrt \$2,850,000,000, kar je za \$250,000,000 manj, kot pa je vlada zahtevala. Lani se je za iste namene odobrilo \$3,778,000,000. Za "Trumanov program štirih točk" je predvidevana vsota \$35,000,000, kar je za \$10,000,000 manj od vsote, ki jo je zahteval predsednik.

Ostala vsota bo potrošena kot sledi: \$100,000,000 za južno Korejo, \$94,000,000 za možno pomoč kitajskim nacionalistom na Formozu in proti-komunističnim skupinam na Kitajskem, \$27,450,000 za pomoč arabskim beguncem in \$15,000,000 za Mednarodni otroški sklad.

Med ostalim zakonska predloga jamči omejeno zaščito ameriškim businessmenom, katerih imovina bi lahko bila podržavljena ali pa zaplenjena v zunanjih državah.

AMERIČANI POSILJAJO DARILA NEMCEM

FRANKFURT, 13. maja.—Urad ameriškega visokega poverjenika v Nemčiji je danes naznanil, da so Nemci v zapadnih zonah dobili v štirih letih 40,500,000 darilnih paketov iz Zedinjenih držav. Samo zadnji mesec je bilo razdeljenih Nemcem 380,000 darilnih paketov.

Italijanski listi napadajo ameriške filme

RIM, 15. maja.—Italijanski časopisi so začeli napadati ameriške filme, ki da pohujšljivo vplivajo na mladino.

Napadi so v zvezi s skupino dijakov osnovne šole v vasi Argua Polesine, ki so pod vplivom filmov o Indijancih, napadli svojo učiteljico in bi bili kmalu kot "izdajalca" s puščico končali življenje nekemu svojemu sošolcu.

Zadnji teden je učiteljica opazila, da so v razredu od 50 navzočih le trije dečki. Kratko zatem se je pojavila tolpa petnajstih učencev, ki so bili namerjavljani kot Indijanci, oboroženi s lok in puščicami ter "vojnim sekirami." Na glavi so nosili indijanska perja, lica pa so namazali z "barvami vojne."

"Indijanci" so zahtevali od učiteljice, naj jim izroči "izdajalca," nekega osem let starega sošolca. Ker ni hotela ubogati, so ji zagrozili z noži in s silo odpeljali "izdajalca."

Učiteljica je poklicala policijo, ki se je podala na lov na "Indijance." Kmalu so jih iztaknili v neki dupli, kjer so sedeli okrog ognja in kadili "pipo miru." Ugrabljeni učencev je bil privezan za neko drevo. Lice mu je bilo krvavo, v stegnu pa mu je bila zabodena puščica.

Učenci so medtem zbežali. Spotoma so ustavili neki bus in zagrozili vozniku, da ga bodo ubili, če jih ne bo peljal. Vse potnike so pognali iz busa na ulico. Končno so oddelki policije in karabinierjev prispeli do ceste in začeli loviti "Indijance."

Italijanski časopisi poudarjajo, da so za izprižnost mladine odgovorni ameriški filmi z "indijansko" in kriminalno vsebino.

McCarthy pravi, da je Acheson "izdal" Ameriko

ATLANTIC CITY, N. J., 15. maja.—Senator McCarthy je danes obtožil Državnega tajnika Deana Achesona, da je "izdal" Zedinjene države v Aziji. Vselde je pozval predsednika Trumanu, naj Achesona takoj vrže s položaja.

McCarthy, ki trdi, da je v Državnem oddelku 57 komunistov, je izjavil, da je ameriška politika na Kitajskem bila v prid komunistom in da je Acheson "kupil" načrt za Daljni vzhod, ki ga je ustvaril Owen Lattimore, za katerega trdi, da je "vodilni sovjetski vohun v Zedinjenih državah."

Republikanski senator je omenil tudi ambasadorja Philipa Jessupa, ki da je tretji član "Lattimore-Acheson osišča." Zahteval je, da Truman odslovi tudi Jessupa.

McCarthy je govoril na konvenciji organizacije Sons of the American Revolution.

BEGUNEC IZ EVROPE NAPADEL POLICAJA

NEW YORK, 14. maja.—Konrad Stupakov, ki je nedavno prišel kot begunec iz Evrope, je danes nenadoma napadel pomožnega upravnika nekega tujakinskega gledališča, v katerem so kazali sovjetski film, zatem pa še dva policajca, ki sta ga hotela aretirati. Oblasti menijo, da je begunec znorel.

Predsednik Truman apelira za poraz kongresnikov, ki ovirajo Fair Deal

CHICAGO, 15. maja.—Predsednik Truman je danes v govoru v čičaškem Stadiumu apeliral za poraz kongresnikov, ki ovirajo Fair Deal program, se zoperstavljajo preklicu Taft-Hartleyevega zakona in nasprotujejo sprejetju zakonov za zaščito civilnih pravic.

Pred množico 22,000 udeležnikov shoda Demokratske stranke je Truman obljubil, da bo nadaljeval borbo za svoje "progressivne predloge."

"Nadaljevali bomo borbo proti ne-demokratskim elementom v naši družbi, naj bodo na levici ali pa desnici," je rekel Truman.

V svojem govoru, ki je večkrat bil prekinjen s ploskanjem in odobravanjem, je predsednik kar naravnost omenil nazadnjaške senatorje in člane poslanske zbornice. Njegova glavna tarča so bili južni demokrati, ki so v koaliciji z republikanci porazili večji del njegovih volilnih obljub in obljub, ki jih je vsebovala platforma Demokratske stranke pred volitvami leta 1948.

Trumanov govor je bil v zvezi s konferenco Demokratske stranke in obnem proslavo jubileja Jeffersona.

"V dnevih Jeffersona je ameriško ljudstvo ustanovilo Demokratsko stranko, da bi se osvobodilo kontrole peščice privilegiranih. Od takrat je ameriško ljudstvo od časa do časa izbralo našo stranko, kot orodje, da si ustvari deželo, o kateri je sanjal Jefferson—deželo priliki in pravice za vsakega," je rekel Truman.

Ko je omenil, da ima dežela slavno bodočnost, se je Truman dotaknil tudi profitov velikih korporacij, za katere je rekel, da so se zadnjih deset let več kot podvojili. Pristavil je, da tudi business ni nikoli tako cvetel, kot prav sedaj, kar da samo po sebi izpostavlja kot prazne govorce trditve, da demokratska stranka ovira in slabi svobodno podjetništvo.

O bodočih nalogah in borbi stranke je Truman rekel: "Demokratska stranka bo nadaljevala borbo za svoj program tekom preostalih mesecev 81. kongresa, ko pa bo ta končan, bomo borbo nadaljevali v 82. kongresu. Upam, da bodo do prihodnjega januarja odstranjeni nekateri oviranci. Nadaljevali bomo borbo v tekočem letu, prihodnjem letu in naslednjem letu, ker smo stranka, ki se ne boji snovati, ustvarjati načrte in delati za boljšo bodočnost."

"Nadaljevali bomo borbo za mednarodno sodelovanje in proti

NOVE OBLIKE "MRZLE VOJNE"

NEW YORK, 15. maja.—Organizacija izdelovalcev krzen je danes razkrila, da je sklenila pogodbo s sovjetskimi predstavniki. Po pogodbi bi Američani poslali v Rusijo žive vidre, Rusi pa v Ameriko isto število sobljev. Živali bi služile za razplojevanje, tako v Rusiji, kot v Ameriki. Američani so vidre poslali, dobili pa soblje, toda ko so živali dosepele, je bilo ugotovljeno, da so skopljene.

SOVJETSKI ČASOPIS O VOJNIH PRIPRAVAH

BERLIN, 13. maja.—Casopis sovjetske armade v vzhodni Nemčiji "Taegliche Rundschau" je danes objavil članek v zvezi s sklepom zunanjih ministrov treh zapadnih sil, da se zapadno Nemčijo pridruži zapadnemu bloku. Casopis pravi, da zapadne sile skušajo podaljšati okupacijo Nemčije, ker jo nameravajo spremeniti v bazo za novo vojno.

"Podaljšana okupacija Nemčije služi imperialističnim ciljem, da se zapadno Nemčijo spremeni v bazo za novo vojno, v katero nameravajo pahniti Evropo," piše Taegliche Rundschau.

Sklep zapadnih sil je napadel tudi zunanji minister vzhodne Nemčije in krščansko-demokratski voditelj George Dertinger.

izolacionizmu. Nadaljevali bomo borbo, da se preklic Taft-Hartleyev zakon in ga zamenja z zakonom, ki bo pravičen tako za delodajalce kot delavce. Nadaljevali bomo borbo za izboljšanje zakonov za socialno zavarovanje."

Dalje je Truman obljubil nadaljevanje borbe za federalno pomoč šolam, za pomožne programe za družine z nizkimi dohodki, za izboljšanje zdravstvene službe, za razvoj naravnih virov, za pomožne programe malemu businessu. Zaključil je:

"Nadaljevali bomo borbo za zakone, ki bodo vsem našim državljanom jamčili enake pravice in enake prilike in omilile predodke, ki slonijo na veri, barvi kože ali pa narodnostnem poreklu."

V svojem govoru je Truman omenil tudi "brezbožni komunizem," ki da ga Demokratska stranka zavrača. Poudaril je tudi vlogo Zedinjenih držav v današnjem svetu in v zvezi s tem rekel, da so Zedinjene države "glavni stebel svobodnega sveta."

Trumanov govor v čičaškem Stadiumu je bil eden najvažnejših v teku 10-dnevnega potovanja po deželi. Demokratska stranka je zaključila svojo tridnevno konferenco s tem velikim shodom, na katerem je predsednik bil glavni govornik.

JUGOSLOVANI ZAPLENILI ITALIJANSKO LADJO

TRST, 13. maja.—Jugoslovanska radio postaja v Kopru je danes naznanila, da je bila zaplenjena italijanska motorna ladja Vittorio Pisani in retiranci člani posadke.

Jugoslovani so izjavili, da je ladja bila zaplenjena v pristanišču Koprja, ker so v njej našli večje število orožja in propagandnega materiala.

11 PREMOKARJEV UBITIH V BELGIJI

BRUSELJ, BELGIJA, 11. maja.—Eksplozija v nekem premogovniku v bližini Monsa je danes ubila 11 premogarjev. Številke žrtev pa bo verjetno višje, ker je še 30 premogarjev zasutih v rovih.

IZ URADA SANSa

Vse tiste podružnice in druge organizacije ter časopisi, ki so upravičeni do zastopstva na 4. konvenciji SANSa, pa dosejajo svojih delegatov še niso prijaviteli ali morda celo ne izvolili, prosimo, da to nemudoma storite, kajti čas je kratek in konvencija je skoraj pred durmi.

Vsem delegatom bodo poslani uradne poverilnice iz glavnega urada SANSa. Moramo torej imeti imena in naslove vseh izvoljenih delegatov in delegatov, da to uredimo pred njihovim odhodom na konvencijo.

Lokalni odbor v Clevelandu pripravljiva privlačen program za 27. in 28. maj. Med nami bo tudi poznani slovenski pisatelj

Tone Seliškar in morda še kateri drugi izmed slovenskih kulturnih delavcev iz stare domovine. Na programu bodo tudi barvni filmi, ki so bili posneti v Jugoslaviji na potovanju jugoslovansko-ameriške delegacije, ki se je mudila v stari domovini konec lanskega leta.

Glede stanovanja se naj vsak delegat obrne na lokalni odbor — John Pollock, tajnik, 161 E. 225th St., Euclid 23, Ohio, ali pa na drug način poskrbi že v naprej, da ne bo nepotrebnih skrbi zadnje minuto.

Prosimo, da upoštevate ta navodila.

Tajništvo SANSa.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)	
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town: (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries: (Za Kanado, Evropo in druge tuje države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

SPORAZUM MED CERKVIJO NA POLJSKEM

Vatikan je nedavno priznal, da je na Poljskem bil sklenjen med Rimsko-katoliškim episkopatom Poljske in poljsko vlado sporazum, s katerim so urejena glavna sporna vprašanja, ki so obstojala med cerkvijo in državo. O tem sporazumu je celo katoliški tisk zelo redkobeseden in ga ne omenja, čeprav bi lahko služil kot vzorec za poravnava, ki jih rimsko-katoliška cerkev ima tudi v ostalih vzhodno-evropskih državah, posebno v onih, kjer je pred vojno imela privilegirane položaje.

Sporazum, ki so ga v imenu rimsko-katoliške cerkve podpisali trije pooblašeni škofje, sam po sebi zavrača lažljivo in zavajalno propagando, katere namen je, da se vsa trenja med cerkvijo in državo, v kateri koli vzhodno-evropski državi, predstavlja za "verski teror" in "preganjanje cerkve in vernikov."

Tako škofje kot predstavniki poljske vlade so imeli dolga pogajanja pred sklenitvijo sporazuma. Soglasili pa so se končno, da bodo odnosi urejeni s ciljem, da se "ljudski Poljski in njenim državljanom zagotovi najboljšo priliko za razvoj in miroljubno delo."

Nekatere točke sporazuma so objavili tudi ameriški časopisi. Večinoma pa ne vseh, posebno pa ne najvažnejših. Sporazum vsebuje 19 točk. Že prva točka poudarja, da bo rimsko-katoliški episkopat spodbujal duhovščino, da v teku vršitve svojih pastirskih dolžnosti in v soglasju z učenjem Cerkev "učni vernike, naj spoštujejo zakone in avtoriteto države." Duhovščina bi dalje spodbujala vernike, naj spoštujejo delo pri obnovi dežele in naporih, da se izboljša blaginjo dežele.

V očitnem konfliktu s stališčem Vatikana, ki sedaj zagovarja interese Nemcev, so katoliški voditelji na Poljskem izjavili, da "ekonomski, zgodovinski, kulturni in verski vzroki, kakor tudi zgodovinska pravica narekujejo, da pridobljena ozemlja morajo za vedno ostati Poljska. (To so ozemlja, ki so po sporazumu v Potsdamu bila odvzeta Nemčiji in priključena Poljski).

S četrto točko sporazuma so poljski katoliški voditelji naznanili, da se bodo zoperstavliali sovražni aktivnosti napram Poljski, posebno pa proti-poljski aktivnosti s strani "enega dela nemške (katoliške) duhovščine."

Dalje poljski episkopat ugotavlja, da je papež kompetentna in najvišja avtoriteta cerkve v zadevah "vere, morale in cerkvene jurisdikcije, toda pri drugih zadevah se bo episkopat ravnal po poljskih državnih interesih."

S šesto točko sprazuma se je episkopat obvezal, da bo duhovščini pojasnil, naj se ne zoperstavlja razvoju zadrug na podeželju, "ker zadržno gibanje temelji izključno na etičnih elementih v človeški naravi, vsmerjeni k prostovoljni družbeni vzajemnosti, katere cilj je blaginja vseh." Ta točka sloni na predpostavki, da Cerkev lahko vrši svoje poslanstvo v okviru raznih socialnih in ekonomskih sistemov, ki so jih ustanovile posvetne oblasti.

Dalje je Episkopat obsodil vsa dejanja proti poljski državi, posebno pa se zoperstavil "zlorabi verskih čutov za proti-vladne aktivnosti."

Deveta točka sporazuma je proti vojni. Glasi se: "V soglasju z učenjem Cerkev, bo episkopat podprl vsak napor za jačanje miru in se do mej svojih zmožnosti zoperstavil vsakemu poiskusu, da se izzove vojno."

To je prvi del sklenjenega sporazuma, zapopaden v devetih točkah. Že na prvi pogled je jasno, da je zelo dalekosežen, posebno za rimsko-katoliško cerkev, ki je vedno bila konservativna in je stremela, da ohrani obstoječe socialne in ekonomske sisteme. Celotno bi se lahko reklo, da se je s tem sporazumom rimsko-katoliška cerkev na Poljskem, če bo izpolnjevala določbe sporazuma in če ta sporazum Vatikan ne bo oviral, prilagodila novemu sistemu v Poljski.

Sporazum, ki je bil sklenjen na Poljskem, ne bo vseh katoliškim voditeljem v zapadnih državah. Najmanj pa nemškim. Toda s sporazumom so poljski katoliški voditelji pokazali, da nacionalni interesi njihove lastne države zahtevajo od njih ne samo versko, ampak tudi državljanske odgovornosti.

(Konec jutri)

Po 22 letih na obisku v rojstni domovini

Milan Medvešek

53

Žabjo vas sem si ogledal od vseh strani in obujal spomine na otroška leta. Vsaka steza, vsaka pot, vsaka hiša mi je priključala v spomin stvari, dogodke, na katere sem v tujini že čisto pozabil. Korakal sem po cesti, katera vodi iz Žabje vasi na Grm, kjer je slovita kmetijska šola. Šel sem mimo hiše mojega birmanskega botra, kateri je bil znan krojač, toda je storiel med zadnjo vojno žalostno smrt nekje v Zagrebu. Tako mi je pravila moja mati. Postal sem pred hišo, ko pa sem videl, da je vse mirno, nikjer nikogar, sem šel naprej in mislil nanj.

Revna družina kot je bila naša v prvi svetovni vojni in nekaj let po vojni, težko dobi dobre botre. Posebno če je v taki družini cel roj otrok. In tako sem bil star že deset let, a še ne birman! V šoli mi je učitelj franciškan dejal, da je že čas, da grem k birmi. Povedal sem mami, kaj mi je dejal učitelj. "Kje pa bom dobila botra, da te bo peljal v Ljubljano k birmi?" je skrbeče vprašala. Jaz sem se bal učitelja in pričel vztrajati, da moram iti k birmi. Uboga mati je tuhtala, koga bi vprašala. Revez se zateče k rezevu za pomoč! "Krojača Kastelica bom vprašala," je po dolgem premišljanju prišla mama do zaključka. Krojač Kastelica je imel sedem otrok: sama dekleta, naša mama pa sedem sinov in samo eno hčerko.

In res je vprašala krojača Kastelica, jaz pa ga nisem hotel za botra, ker je bil šepast na eno nogo. Toda vsi moji krični protesti niso pomagali nič in moral sem z njim v Ljubljano k birmi. Mlada otroška duša je res kričevna nasproti starejšim ljudem! Bil je pošten in delaven možakar, a vse to ni nič pomenilo zame, ampak mislil sem samo na to, da imam šepca za botra. Če bi bil mož še živ, se bi mu lepo opravičil in obzatoval mojo otroško nerazodnost. — Na vse to sem mislil, ko sem šel mimo hiše mojega pokojnega botra.

Obiskal sem še nekatere druge družine in povsod so me lepo sprejeli. Toda kaj sem zvedel pri teh ljudeh: pri velikih in malih kmetih, bajtarjih in rokodelcih? Na splošno so se vsi pritoževali, ker ni na trgu dovolj potrebnih za splošno potrošnjo. Kmetje so se istočasno pritoževali čez velike davke in oddaje. Sicer nicem v Žabji vasi našel nikogar, ki bi tako "divje" protestiral proti novim oblastem, kot to skušajo nam predočiti razni begunci in domači nasprotniki, a tu moram pristaviti, da sem našel v nekaterih izključno kmečkih vaseh več nezadovoljstva kot v Žabji vasi.

Na primer v neki vasi na Gorenjskem sem srečal kmeta, kateri je kar škripal z zobmi, ko je govoril o ljudskem odboru in današnjem jugoslovanskem režimu. Pozneje sem izvedel, da je bila dotična kmetija najboga-tejša v treh vaseh. Veliko bolj kot Žabjevaščani so se pritoževali tudi kmetje iz sosednih vasi. In srečal sem jih mnogo. Nekateri sem obiskal, drugi pa so prišli k nam v Žabjo vas, da vidijo "Amerikanca". Naj tu omenim, da mi je neka žena upokojenega orožnika v Kandiji dejala: "Lačni smo, lačni." O tem sem spraševal druge ljudi in odgovor je bil: "Ne, lačni ravno nismo, manjka nam pa drugih stvari, v prvi vrsti obleke."

Po vseh pritožbah, ki sem jih slišal, sem ponovno in ponovno prišel do zaključka, da bi bili kmetje in drugo prebivalstvo veliko manj kritično, če bi bilo več potrebnih za splošno potrošnjo. Jugoslovanska vlada bo morala pričeti resno misliti na

ta problem in vsaj začasno importirati najpotrebnejše artikole, če noče ustvariti prevelikega nezadovoljstva, katero lahko močno rani ves ustroj nove Jugoslavije. Amerika ima vsega na pretek in Jugoslavija bi lahko dobila polne ladje glavnikov, šivank, sukanca, čevljev, mila, zobnih ščetk, britvic, gumbov, srajc, nogavic, oblek in podobnih nujnih potrebščin za majhen denar. To ljudstvo trpi že toliko let in zato je naravno, da stremi po normalnih razmerah.

Naj se zopet vrnem v domačo hišo. Naravnost patetično je bilo, kako sta mi stregla mati in oče. Kakar hitro sem se zjutraj prebudil in pričel kašljati vsled preobilnega kajenja, so se iz kuhinje odprla vrata in mama je že nesla k moji postelji skodelico kave. Postavila je kavo na nočno omarico in odšla v kuhinjo. Kmalu nato pa so se odprla vrata iz velike sobe. Prismsehljal se je oče z majhno stekleničico slivovke v eni roki, v drugi pa čašico: "Veš, je dobra slivovka... Malo ti ne bo škodovalo... Se prileže zgodaj zjutraj... To je že stara navada..."

In to se je ponavljalo vsaki-krat, kadar sem bil doma. "Saj ni treba, saj ni treba," sem dejal, istočasno pa sem moral z vso silo premagovati, da sem zakril svoja čustva. "Podenala" sta me kot kakšnega "kraljička". Milo se mi je storilo, a rekel nisem ničesar. Ležal sem v postelji, o vsem tem premišljal in zdelo se mi je kakor sanje. Sam pri sebi sem ugotavljal, da ne sanjam, da sem v resnici doma.

Drugi dan mojega bivanja pod domačo streho je prišel iz Ljubljane brat Mirko, kateri je dve leti starejši od mene. On je edini, ki je bil trgovec v naši družini. Bili smo skupaj trije bratje: Mirko, Dolfi in jaz. Mirko je v vsej naši družini naj-

blažja duša. Pošten, čustven, navezan na družino, čisto nič podoben povprečnemu trgovcu. Pozna ga vsa Suha krajina in ga pogreša, ker je sedaj v Ljubljani.

V sobi, kjer smo spali, je majhna avtomana (nekak studio couch) in ozka postelja. Dolfita smo dali na avtomane, z Mirkom pa sva spala skupaj. Sicer pa nismo spali. Mirko je govoril o svojem življenju. Med drugim je zelo užaljeno pripovedoval, kako ga je hotel neki partizan ustreliti na žužemberškem pokopališču. To je bilo ob kapitulaciji Nemčije. In do tega bi kmalu prišlo, dasiravno je pomagal partizanom na vseh straneh. "Pozabi na to, saj si dobil zadoščenje," ga je tolažil Dolfi z avtomane.

In Mirko je govoril naprej. Iz njegovega govora sem razvedel, da se je trgovcu s podjetniško iniciativo težko privaditi kolektivizmu. Vendar pa ni zavrnil. Mene je vabil domov in obljubljal, da mi bo dal zastoj veliko hišo v Žužemberku, v kateri je zadruga, ki mu plačuje prilično dobro najemnino. On ima lepo hišo tudi v Ljubljani, v kateri je tudi zadruga, dočim je sam v neki zadrugi za upravnika, kakor sem že omenil.

Bila je že tri ura in pogovor je teklen naprej. Nenadoma pa se je Dolfi domislil, da bi bilo dobro, da bi si poplaknil suha grla in da sem jaz sedaj "glavni gazda" v hiši, zato naj poiščem tisto očetovo slivovko. Odgovoril sem, da sem fakično tuje v hiši in da ne vem kje je kje, kakor je dobričina Mirko dejal: "Bom že jaz našel." In res jo je našel, kakor smo trije bratje pili na zdravje pod domačim krovom že po treh zjutraj. Mati in oče sta spala v sosedni sobi. Sicer pa najbrže nista spala, ampak poslušala nočno konferenco treh sinov. Potem smo zaspali za nekaj ur. (Dalje prihodnjic)

UREDNIKOVA POŠTA

O konvenciji SANSa

Bliža se čas 4. redne konvencije SANSa. Člani in somišljeniki pa se le malo oglašajo v naših listih, kot so Enakopravnost, Prosveta in Glas Naroda. Zeleti bi bilo, da bi se napredni Slovenci potrudili in povedali svoje mnenje o SANSu, kaj bi bilo koristno za organizacijo itd.

Moje mnenje je, da ameriški Slovenci zelo potrebujemo stalno organizacijo, kakor je SANS. Na 4. konvenciji bi morali delegati to vpoštevati in sprejeti zaključke, ki bi bili v najboljšo korist slovenskega naroda in vsega našega delavstva. Posebno tukaj v Ameriki potrebujemo v resnici dobro organizacijo. Ne smemo se ustrašiti, kajti če delamo v korist narodu, nam se ni treba bati ničesar. Sans je v preteklosti napravil veliko delo, lahko bi rekli napravil je krščansko delo, čeprav nas svetohlineci napadajo. Če bi danes Kristus vstal iz groba, bi pristopil na našo stran. Naj se trkajo na prsa kolikor hočejo, ampak mnogi ne delajo tako, kakor je Kristus učil, celo blatijo njegov nauk. Napadajo poštene in napredne ljudi, ker se žrtvujejo, da pomagajo potrebnim. Vpijejo "komunisti" so v SANSu? Zakaj pa so njim dobri fašisti? Zakaj oni sami podpirajo fašiste? To mi ne gre v glavo. Saj vendar so fašisti najhujše zverine; kako so samo kruto morili naš narod. To je bilo že tisočkrat dokazano in to ne bo nikoli pozabljeno.

Pozivam vse, ki ste zmožni, potrudite se za dobro in pravično stvar! Opazil sem, da se do-

bijo ljudje, ki so nekam boječi, čeprav brez potrebe.

V Prosveti sem čital dopis z 21. aprila, kjer je A. Jurca pošteno in resnično odgovoril s. Prašnikar, ko je poročala o Jugoslaviji vse najhujše. Vse je videla črno in slabo, da bi dala našim nasprotnikom več prilike, da blatijo Jugoslavijo. Vsi drugi poročevalci so poročali, kar je bilo dobrega in kar je bilo slabega. Milan Medvešek, kot se vidi, pravilno poroča in meni se to poročilo zelo dopade.

Poročila o starem kraju dobim tudi od nečakinj, ki mi je že večkrat pisala. Pravi, da je včlanjena v več organizacijah, v katerih delajo za novo državo. V enem svojem pismu sem ji omenil, da imamo tukaj SANS in Progressivne Slovenke, ki pomagajo, kolikor je morejo. Odpisala mi je, da me sedaj še bolj spoštuje, ker ve, da sem na napredni strani. Dalje mi piše, da se vse izboljšuje. Vsega še nimajo in je dosti stvari, ki ne morejo dobiti, ampak razsodni ljudje morajo vedeti, da ne more biti kar naenkrat v najboljšem redu. Vemo, da ni dobro, ampak vemo, da je v drugih državah, kakor v Italiji, še dosti slabše.

Naši nasprotniki ne pišejo o tem in nič ne povedo, da je bilo v Jugoslaviji vse uničeno in razbito, požgano in pokradeno. V Ameriki bi bilo prav tako, če bi tu divjala vojna.

Ampak naj se povrnem zopet k SANSu. Tudi v Proletarcu je urednik že pisal o konvenciji. Urednik P. pa nas poziva, da

skušamo reorganizirati SANS, da bi imel boljšo podlago. Priporočam na primer, da bi se organizacija imenovala Slovenska prosvetna zveza, ali pa skrajšano SPZ, v pravilih pa naj se poudari, da organizacija deluje za delavsko politiko in kulturo. Taka organizacija bi nam bila zelo potrebna, posebno tukaj v Ameriki.

Podružnicam in društvom priporočam, da izvolijo delegate za to konvencijo, ki se bo vršila v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd 27. in 28. maja. Kot je rečeno, bosta iz stare domovine prišla na konvencijo Tone Seliškar in Božidar Jakac, ki sta oba bila v partizanih. Tone Seliškar je napreden delavski pisatelj in jako dober govornik. Na programu bodo tudi partizanske pesmi in najnovejše premične slike iz Slovenije.

Naj omenim, da smo pri naši podružnici št. 48 že izvolili 4 dobre delegate. Vse tri tukajšnje podružnice pa imajo skupen odbor, ki bo izvršil vse priprave za konvencijo. Ta konvencija mora biti najboljša, kar se da. Res je, da so vedno posamezniki, ki se žrtvujejo, drugi pa samo zabavljajo in godrnjajo, da se nič ne dela.

Želim, da bi naša prihodnja konvencija bila uspešna in da bi skupaj nadaljevali delo, ki smo ga začeli. V tem imenu kličem vsem delegatom: dobrodošli v našem Clevelandu na 4. konvenciji SANSa!

John Lokar, St.

Vabilo na koncert

V Clevelandu imamo več pevskih zborov. Kot vam je znano, so imel večinoma svoj spomladanski koncert, zaostal pa je le pevski zbor Adrija. Ta zbor obstoji iz tu rojenih mladeničev in mladenk, ki se trudijo, da bi peli slovenske pesmi. Seveda angleške bi jim šle bolj lažje, pa pravijo, da so Slovenci in hočejo še ostati. Vljudno ste prošeni, da podprete tudi ta zbor po svoji moči, da bo mogel nadaljevati s pevskim vaji.

Koncert priredijo 21. maja ob 3.30 popoldne v American-Jugoslav Centru na Recher Ave. Imajo več točk na programu, tako da vas bodo zabavali par ur. Po koncertu bo večerja. Kdor bo želel, bo imel priliko tudi za priložni seveda, zvečer bo pa ples.

V resnici so malo zaostali, pa to ni njih krivda. Kakali so na novo dvorano, na katero so jako ponosni in želijo, da bi tudi prispevali svoj delež v korist domu. Torej, ne pozabite 21. maja na mladino, ki se v resnici trudi, da bi obdržala ta pevski zbor. Seveda z vašo pomočjo! D. P.

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

NOVICE IN ZANIMIVOSTI Z VSEGA SVETA

Tudi tisk so iznašli Rusi?

Sovjetski časopis "Literaturnaja gazeta" je objavil, da so način tiskanja knjig iznašli že v desetem stoletju Rusi. Po traditvi omenjenega sovjetskega časopisa je bil izumitelj tiska neki Smera, zdravnik na dvoru velikega kneza Vladimirja, ki je tiskal knjige baje že petsto let pred Gutenbergom in do bro stoletje pred Kitajcem Pi Skenom.

Skrivnosten zaklad na dnu morja

Kaže, da se Angleži izredno zanimajo za delo potapljačev, ki že nekaj časa raziskujejo dno morja v zalivu Tobermory ob zahodni škotski obali. Delo potapljačev traja že dober mesec in bodo najbrž prodrli v notranjost pred 350 leti potopljene španske ladje "Vojvoda iz Florence". Po podatkih iz prejšnjih časov se je omenjena španska ladja potopila hkrati z veliko količino zlatnikov, zlatih predmetov in draguljev. Cenijo, da je ta zaklad danes vreden 30 milijonov funtov sterlingov. Doslej so potapljači odkrili samo del ladje in sicer njen levi bok. Kljub temu, da je ladja že toliko časa potopljena, les ni niti malo izgubil svoje odpornosti. Ladja je zakopana pod pravo goro peska in blata. Potapljači se sedaj trudijo, da bi prodrli v notranjost ladje in ugotovili, ali je zaklad, ki so ga v teku stoletij že večkrat iskali, res bil na ladji. Lastnik tega neugotovljenega zaklada je Argyllski vojvoda, ki je z angleško admiraliteto sklenil pogodbo. Če potapljači v desetih dneh, ko poteče pogodba, ne bodo ničesar našli, bo moral vojvoda na svojo roko nadaljevati iskanje.

Letalski promet v Sovjetski zvezi

Lansko leto je bilo dograjeno tretje veliko letališče v bližini Moskve, ki je namenjeno rednim letalskim zvežam prestolnice z zdravilišči na jugu države in z industrijskimi središči na severu, na Uralu in v Sibiriji. Potovanje iz Moskve v Vladivostok, ki traja z vlakom 10 dni, se bo z letalsko zvezo skrajšalo na dobrih 25 ur. Prav tako bo popotnik prišel v 11 urah iz Moskve v Ashabad, za kar je doslej potreboval 6 dni vožnje z vlakom.

Meteorološka postaja, oddaljena 800 kilometrov od tečaja

Združene države in Kanada sta sklenili postaviti skupno meteorološko postajo na severnem koncu otoka Ellesmere. Ta točka je komaj 800 km oddaljena od Severnega tečaja.

THERE WILL ALWAYS BE A WINTER!

U. S. Treasury Department

DOSELJEVANJE IZ ITALIJE V TRST V XV. STOLETJU

Največ italijanskih priseljencev je prihajalo v Trst z Beneškega, t. j. iz Benetk in beneške dežele. Zadnjič smo navedli priseljence iz mesta samega. Značilno je dejstvo, da so bili skoraj vsi priseljenci iz Benetk trgovci. Izobražene poklice sta predstavljala samo dva, notar Andrej de Calegis in zdravnik Iv. Grillo. Sicer pa je bil tudi notar Calegis predvsem trgovec in šele potem notar.

O zdravniku Grillo nam sicer ni znano, ali je tudi on trgovec, ker pa je v 15. stoletju v Trstu skoraj vsakdo trgovec, ki je imel denar ali si ga je izposojal — trgovali so celo sodniki, kanoniki in mestni poglavarji — je brzkone trgovec tudi zdravnik Grillo. Poleg trgovcev in teh dveh izobražencev so prišli iz Benetk tudi trije mesarji, en krojač, en zlatar, dva brodolastnika, en izdelovalec stekla in dva "casarola". Kaj so to bili, ni jasno; "casaro" pomeni sicer v laškem jeziku izdelovalec sira, ni pa verjetno, da bi taki mogli priti iz Benetk, kjer se sir nikoli ni pridobival.

Približno toliko priseljencev kakor iz mesta samega, je prišlo semkaj tudi iz beneške dežele. Med temi so bili občinski zdravnik tržaški Lodovico d'Agordo, ki je prišel iz Bettluna; kirurg Anton de Conegliano; zdravnik Luigi de Verona, duhovnik Peter iz Chioggie, zdravnik Jurij de Gorgis iz Vidma in učitelj Jernej de Franchis iz Cedada. Tega je poklicala sem tržaška občina, da bo poučeval slovnico v šoli na trgu Cavana, kjer so mu dali tudi stanovanje.

Neki dokument iz leta 1404 privedu, da je bil lastnik hiše v nekem mestnem okraju: v tej je stanoval neki Clemente de Dobrava. Franchis pa ni bil samo učitelj, ampak je imel tudi svojo trgovino v Trstu. Netrogovci z Beneškega so bili: mojster Rinaldo iz Trevisa (bržkone krojač); brivec Ivan iz Trevisa; zlatar Martin iz Vidma; zlatar Jernej iz Padove; mlinar Daniel Furlan; brivec Jakob iz Monselice pri Padovi; krojač Teobald iz Verone; kožuhar Anton iz Vidma; brivec Anton di Manfredi iz Cedada; dva krojača, oba Matevža; mesar Celoto; zlatarja Pantaleon in Ottobono in brivec Anton Buffon, vsi iz Cedada. Iz Chioggie sta bila brodolastnik "ser" Francesco in zidarski podjetnik Ivan.

Vsi drugi priseljenci z Beneškega so bili trgovci, našli smo jih 34. Še mnogo drugih, ki v Cavallijevi knjigi niso označeni z imeni, je prišlo iz Chioggie (v starih listinah: Clugia). Ena izmed teh čozotskih rodbin, ki je silno obogatela, je bila povzdignjena v grofovski stan. Nanjo spominjajo v Trstu dobro znani "Volto di Coza" (Coza).

Mnogo izobražencev je prihajalo v Trst iz ostale Padske ravnine. Od tam, in sicer iz ne-

ke milanske rodovine, je bil tržaški škof fra Pace; iz Sassuolo blizu Modene je prišel leta 1420 v Trst jurist Pietro de Montecchi (Montillius), ki je bil "cancelliere di palazzo" pri tukajšnji občini in se je poročil s tržaško Slovenko Lucijo pl. Černja. Sin Petra Montecchi in Lucije Černja, Kristof dei Montecchi, imenovan tudi dei Cancellieri (ker je bil njegov oče "cancelliere"), je bil najprej notar pri kazenski sodnji, pozneje pa tudi "cancelliere di palazzo", kakor njegov oče. Kristofov sin Peter dei Cancellieri je spisal tržaško kroniko ("Cronaca di Trieste"), drugi sin Battista pa je bil kanonik pri Sv. Justu. Vsi Montevchi so se več ali manj pečali tudi s trgovino.

Tržaški kirurg Kristof de Cortesi se je semkaj priselil iz Pavije, njegov sin Pavel je bil v Trstu profesor "di belle lettere" (leposlovja); drugi sin Luka pa je bil notar, hotelir in trgovec.

Podjetni pa so bili ti italijanski priseljenci! Ni čuda, da so večinoma zelo hitro obogateli. Iz Modene sta prišla učitelj Franjo in kirurg Jurij; iz Bologne občinski odvetnik in trgovec Romeo de Zovenzoni; njegov sin Rafael Zovenzoni, po katerem je imenovana tržaška ulica, je bil pesnik in humanist. Od tod je bil tudi titularni imetnik brezoviške župnije (l. 1404)

Soliman. Pesnik Rafael Zovenzoni pa ni bil revež, kakor so navadno pesniki, pač pa bogat mož; imel je hišo v mestu in v nograde in celo tržaški patricij Andrej de Leon mu je bi dolžan 57 zlatih dukatov, kar za tedanje čase niso bile mačje solze.

Notar, šolski rektor in občinski kancler Blenghio de Grillis je prišel iz Genove, duhovnik Jernej iz Lodijske vojaške častnika Jernej Vicentino in Azo da Piacenza iz Piacenze, častnik Tomaž de Lodi blizu Milana in častnik Avguštin de Caravaggio (Bergamo). Iz Južne Italije so se priselili v Trst samo trije izobraženci, in sicer Fran in Ivan de Nercia (Umbria), oba zdravnika, prvi poleg tega tudi občinski kancler, ter vikar in kapitanov namestnik Giambattista Pizzoli de Chieti

(Ambruzza). Razen teh in trgovcev sta prišla iz Južne Italije le še brodolastnik Kristof Centofanti de Nursia (Norcia-Umbria) in izdelovalec jader Zilio de Bari Centofanti se je pečal tudi s trgovino. Iz Padske ravnine so se priselili v Trst razen izobražencev in trgovcev še naslednji: barvar Giovanni de Ferrara, ladijski tesar Guglielmo del Monferrato (Piemont), brodolastnik "ser" Bartolomeo de Ferrarese, zlatar Jakob de Rimini, mornar Matija de Brescia, kastnik ser Alberico Lombardo, krojač Valentin de Parma, zasmoljač Todor Chiodo iz Piacenze, krojač Lovro iz Piemonta in svečar Jernej della Spada iz Benetk.

Med trgovci iz Padske ravnine je vredno predvsem omeniti znani rodovini Marenzi in Lantieri. Poznejši baroni Ma-

renzi so prišli semkaj iz Brescie, prvi med njimi (leta 1484) trgovec Aloise; trgovec ser Francesco de Lantieri je prišel iz Paratica blizu Bergama, od koder se je priselila tudi goriška veja poznejših grofov Lantierjev. V Trst so prišli kar štirje trgovci te rodovine: David, Fran, Anton in Peter. David je v listinah imenovan tudi "de Bergamo", kar velja tudi za Petra. Iz tega mesta je prišlo še do drugih trinajst trgovcev v Trst, 5 iz Riminija, 2 iz Milana, 1 iz Brescie in 1 iz Pavije. Iz Bologne jih je šlo 6, iz Parme 1, iz Pistoie 1, iz Ferrare 1, iz Pesara 1, iz Ancone 2, po eden iz Cremona, Modene, Feltre in Forli in 13 iz Firenc.

Iz vseh teh podatkov je razvidno, da italijansko priseljevanje v naše mesto ni bilo običajno priseljevanje s podeželja

v naravna mestna središča. Italijani niso namreč prihajali in ne prihajajo v Trst iz okrožja, temveč iz drugih, italijanskih mest in celo iz inozemstva, t. j. iz Italije. Prihajali so sem kot kolonisti, da živijo in obogate od produktivnega dela deželanov, ki niso bili Italijani.

"Gospodarstvo"

V AŠI ČEVLJI
BODO ZGLEDALI KOT NOVI, ako jih oddate v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvri prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
18131 ST. CLAIR AVE.

ZULICH INSURANCE AGENCY
Frances Zulich
18115 Neff Rd., IV 14221
Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno varovalnino.

ZAVAROVALNINO

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd. preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.
Pokličite: **ENDicott 1-0718**

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA
1146 East 61st St. HE 1-2730

ZENE

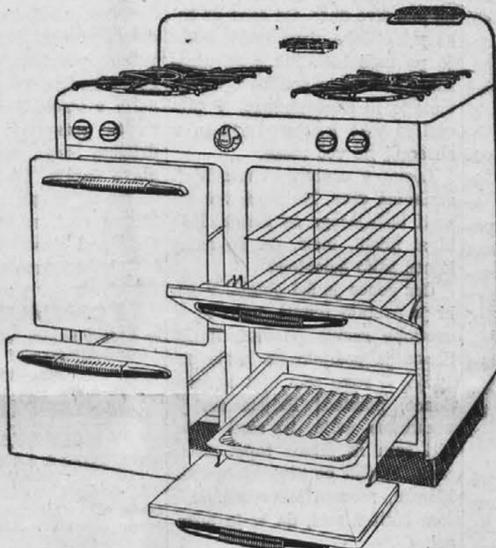
TU JE NAJBOLJŠI NAKUP PLINSKE PEČI V ZGODOVINI

Prihranite

Odin Plinska Beauty Peč

NO. 105

- * Vrhni del je razpredeljen in iz čisto belega porcelana
- * Obdrži svojo originalno barvo
- * Nima razpok ali manjših koticov, kjer bi se nabirala navlaka
- * Se prav lahko očisti
- * Ima prostor za velike lonce
- * Pečica je iz enega komada iz porcelana
- * Ima Robertshaw kontrolo za toploto
- * Je popolnoma izolirana z Johns-Manville Rock Wool
- * Ima en velik "burner"
- * Ima tri standard "burnerje"
- * Majhni krožniki iz kroma pod "burnerji" se z lahkoto odstranijo za čiščenje
- * Prazilni oddelek se lahko porabi za shranitev jedi na tplem
- * Ogrodje je električno zvarjeno
- * Ima veliko prostora za spravo posode
- * Vrata in predali se ob dotiku prsta zapro

\$40

Samo \$99.50

Vabimo Vas, da si pridete ogledati to fino, na trgu najbolj ekonomično peč, katera bo okras vsaki kuhinji in vsaki gospodinji v ponos.

Mario Kolenc

W. F. Hann & Sons Co.

15505 Euclid Ave. MU 1-4200

Louis Planinc

Preživov Voranc:

IZ NAŠEGA ŽIVLJENJA

(Nadaljevanje)
"Nato smo se zbrali pri moštu ter se posvetovali, kaj bi vprašali smo knape, če bodo šli domov. Rekli so nam, da pojdemo, ako gremo mi. Mi smo odklonili tak izzivalen poziv, oni pa so nam obljubili vztrajati z nami do konca, to se reče: dokler nas ne boste nagnali, bomo ostali. Dasi nismo preslišali teh besedi, smo vendar močali, na tebe se pripraviti in pretepati se nam ni mudilo; tudi knapom

je menda krulilo po želodecih, kazali so čemerne obraze. Sli smo k Matevžu, ker je bilo najbolj pri rokah. Najprej smo utečili glad; mi smo si naročili dve veliki skledi krompirjeve juhe z jesihom in kruhom, dočim so knapi jedli koruzne žgance z mlekom.
"Nato smo pričeli piti kar akord—cigani so igrali neprestano, ljudje so prihajali od vseh strani, marsikdo je šel namesto na polje v gostilno, prostori so

se kmalu napolnili, vse je bilo kakor prejšnji dan. Veselje je trajalo tudi ta dan pozno v noč. Opoldne in zvečer pred razhodom smo se stekli kakor prejšnje krati, a brez uspeha, čeravno je Ravnjakov žerjavljevu pri metanju izpahnil roko in je revež vpil, kakor bi bil na ražnju.
"Posebno hudo je bilo zvečer, trkali smo se na vso moč; nekateri so prišli ob obleko, ta in oni je nosil le kak razcefran kos srajce na sebi, drugim so bili odtrgani rokavi jopičev ali razdrte hlačnice. Jaz na primer sem imel na sebi srajco, pol telovnika, spodnje hlače in čevlje. Klobuka ni imel niti eden. Povprečno so bili knapi hujše zdelani nego mi, njih obleka je bila mo-

dernejša, torej slabejša, naša pa je bila iz hodnine in resovine.
"Lahko si mislite, kako smo vstajali drug dan, v terek zjutraj. Raztrgani, povaljani, pobiti, okrvavljeni, mršavi, pretegnjeni, komaj živi. Na Matevževi parni smo sklepali o položaju. Sram nas je bilo iti na prosto, a naša čast je brezpogojno zahtevala nadaljevanje započete-ga procesa, treba je bilo vsekator. Gledali smo se in razmišljali.
"Spreoblekli bi se," je rekel naposed Janetov Luka; bil je skoraj nag.
"Saj to bi bilo!" smo pritrdili vsi v eni sapi.
"Vsak naj gre na svoj dom,

se preobleče in se vrne," je obravnava Luka svoj predlog.
"Da, ampak knapi bi si mislili, da smo pobegnili iz strahu pred njimi. Naš sklep jim je bilo treba javiti. Odposlali smo k njim na skedenj tri fante, ki so jim naznanili naš ukrep. Ako hočejo, pa počakajo, so poročali fantje zasmehljivo. Knapi so pritrdili in hrlii dalje v senu, mi smo se pa poizgubili po domovih. Pametno ni bilo, se hoditi spreoblačiti za nadaljevanje lumparije in to v terek, ljubi moji; marsikateri je slišal doma mnogo bridkih, a fantje so bilo vsi trdni in v dveh urah smo bili že zopet pri Matevžu, s neomahljivi in korajžni. Mnogi so bili sicer oblečeni delavni-

ško, hlače zašite in škornje z lesenimi podplati, ker recimo niso razpolagali z več stavami nečeljskih oblačil ali pa so jim jih poskrili domačini. Vendar se ni nihče ženiral zaplat.
"Privlekli so se knapi iz farovškega sena in stari obredi so stopili v veljavo. Ne bom vam na drobno popisoval vseh teh dogodkov, povedano je vse, če rečem, da je bil terek podoben ponedeljku, sredi torku; pilo se je venomer, potem se je zmajalo na obeh straneh, nato je sledil pretep. V sredo zvečer ob večni luči smo se mlatili ravno osemkrat. Vsak spopad je bil gorkejši od prejšnjega. Obupnost, s katero smo se borili, nam je podvojila sile in razvila boje v

pravcate vojske; glasile so se smrtne grožnje, slišalo se je psovanje, stokanje, zveneli so udarci, padci, zobje, so obupno škrlinkali, očesa so bujčila, prsi rinitile, pljuča hropeča, toda troha odjenljivosti se ni pojavila na nobeni strani. Poslali smo živina.
(Dalje prihodajjé)
V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

FERDO GODINA:

BELE TULPIKE

ROMAN

(Roman je bil spisan leta 1941) /

(Nadaljevanje)

Prišel je drug. Slično zgodbo je povedal o sebi, kazal je odrezano roko, ki je bila rdeča od mraza in pripovedoval o svetovni vojni, in to je ponavljal pri vsaki hiši.

Kaj morem jaz, če so padli v nesrečo? Tudi jaz sem nesrečen. Mati leži v postelji in ne črne besede. Drugi nesrečniki imajo srečo, da jih ljudje po hišah poslušajo; mene ne bi poslušal nihče. Smejali bi se mi in bi imeli v srcu grenko sodbo za mene: Ne spadaš med nas, nevreden duhovnik si, svojo mater si ubil. Trpel sem v tistih časih — Bog mi ne vzemi v greh — kakor križani Kristus.

Sneg prši, vihar pripogiba gole drevje, okrog voglov tudi.

Moja mati dan za dnem saha. Sama kost in koža je je. Gledam jo, kadar spi. Vedno bolj pogosto se zgodi, da spi podnevi. Ponoči nima več rednega spanja. V gluhi noči slišim, kako išče pod vzglavjem rožni venec ali tipa za palico, da bi se zganila. Globoko dahne.

Podnevi spi. Posebno popoldne, ko je v hiši gorko in je mir. Spi mirno, a hipoma jo trgne, odpre usta, da bi kaj povedala, nato se umiri. Gledam jo. Mogoče sanja o meni. Gotovo me vidi pred oltarjem, kako poklekam pred Najsvetejšim. Vsa cerkev kleči, jaz pa pojem, povzdiguem Njega, ki je prišel na svet, da bi odrešil človeka. Velika skrivnost božja je to, moji materi bolj doumljiva nego meni.

Zjutraj, opoldne in zvečer prihaja Reba s tropo otrok. Prav tak smrad prinašajo v našo hišo, s kakršnim je napolnjena Horvatova bajta. Še kuhinjska posoda diši po tem.

Ko pride Reba, grem iz sobe. Mati v pričo mene nič ne govori. Šele, ko sem zunaj, začne Rebi naročati: "Gu-gudekom daj šča-ščavo. Repnjeke pri-pristavi."

Grem na dvorišče ali za hišo, dokler Reba ne opravi. Slab sem. Kašlju ni ne konca ne kraja. Prsi bobnjajo kot bi bile votle.

Reba dela, pospravlja, kuha. Ko opravi, odide. Vrnem se v me sploh ne bilo.

Tako se vrsti dan za dnevom.

KADAR IMATE naprodaj ali pa želite kupiti hišo za eno ali dve družini ali pa večje poslopje, pokličite **IV 1-7646 REALTOR**

Ne pozabite VELIKE RAZPRODAJE v Oblakovi trgovini s pohištvo 6612 ST. CLAIR AVE. CENE SO ZNATNO ZNIZANE NA VSEH POTREBŠČINAH IN PRIPOMOČKIH.

Prišel je čas belih tulpih. Prišla je pomlad. Drevje je pokrilo listje, po poljih raste žito, na travnikih raste stara trava. Pomlad, pomlad! Konec je žalostnih dni, ki sem jih preživljal čez zimo. Zdaj sije toplo sonce in greje zemljo, greje vode, bereke in struge. Tisoče in tisoče tulpih cvetov pokriva toplo vodo.

Mati je preživela zimo. Vem pa, da pomladi ne bo preživela. Njena smrt me ne vznemirja. Vsak dan mislim o isti stvari, vsak dan gledam hladni, mrzli obraz, to človeka popolnoma spremeni. Niti groze me ni več, če jo gledam v postelji trpečo in umirajočo. V licih nima kapljice krvi.

Tudi jaz malokdaj vstanem. Umiram z materjo. Kako težko mi je, ko slišim zunaj ropot voz, vesel pogovor, pokanje bičev; pri naši hiši pa je tiho, kot bi ne bilo žive duše. Od časa do časa pride Reba. Tudi ljudje hodijo po naši hiši. Stene so umazane, posoda in pohištvo je razmetano in zanemarjeno. V pivnici ni več krompirja in v shrambi ne več mesa.

Ležim v postelji vznak. Mati sunkoma diha. Ne more več zakriti bližajočega se konca. Kdo bi si mislil, mati, da bo najin konec tako žalosten?

Čez sonce je šel oblak. V sobi je postalo temno, nato se je svetloba razlila po vseh kotih. Sonce je posijalo na mojo posteljo. Z roko sem ujel toploto. Sonce, pomlad! Prijela me je nezadržna želja, iti med vode, biti sam in dihati topel, sveži zrak, ki diši po stoječih vodah. Moram, moram k vodam. Moč sem čutil v sebi, da bi to dosegel.

Vzel sem palico, brez katere nisem mogel več iz hiše. Noge sem spustil na tla. V glavi se mi je vrtele. Dolgo ležanje me je oslabilo.

Kako srečni so zdravi ljudje.

LASTNIK PRODAJA bungalow hišo s 8 sobami; 5 sob spodaj, 3 zgoraj; vse v najlepšem redu in nanovo dekorirano. Klet pod vso hišo. Se lahko rabi za eno ali dve družini. Na Muskoka Ave. od E. 185 St. Za podrobnosti pokličite KE 1-7570.

ZAKONSKI PAR nujno potrebuje stanovanje. Sta oba zaposlena ter mirna in zanesljiva. Ako ima kdo tri ali štiri sobe je prošnja, da pokliče **EN 1-2065**

URADNIKI DRUŠTVA "LOŠKA DOLINA" za leto 1950

Predsednik Frank Baraga; Podpredsednik John Lekan ml.; Tajnik Frank Bavec, 1097 E. 66 St., HE 1-9083; Blagajnik-zapisnikar John Leskovec; Nadzorniki: John Lokar, Frank Turek in Tony Petkovšek; Zastopnik Kluba društev SND John Lekan ml.; Zastopnika Klub društev Slov. doma na Holmes Ave. Frank Znidaršič in Gasper Knafelc.

Seje se vrše vsako tretjo sredo v mesecu v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Mene pa je skoraj vse življenje spremljala bolezen.

Poskušal sem se postaviti na noge. Opiral sem se na palico. Ne vem, če mati čuti, da sem vstal. Oči ima zaprte in enakomerno diha.

Ni pomoči, ni nama pomoči! Oblačil sem se. Poskušal sem s hojo po sobi. Počasi je šlo.

Zunaj me je poživil sveži zrak. Topla sapa je vlekla od Mure. Listje po drevju se je gibalo.

Takoj pred hišo sem šel čez cesto in se spustil v meko. Gostim grmovje je prepletalo velike, košate jagrede in jesene. Večverice so skakljale po debelih in vejevju in mnogo ptičev se je oglasilo gori v valovih. Zdelo se mi je, da še nisem nikdar videl tega božjega stvarstva.

Korak za korakom lezem proti vodam. Truden sem, počivam. Čez gladko pešpot se vleče črv. Sonce sveti na njega, on pa se krči in steguje.

Božam grmovje, ki raste ob poti. Kmalu pridem med berabe. Od Mure slišim vpitje otrok. Kopljejo se. Vsak čas srečam koga, ki se vrača s provod. Povsod tiči kak človek. Truden sem. Napenjam poslednje moči. Še ovinek, pa bom tam.

Da, to so vode, črne vode, v katerih plavajo ribe, kjer rastejo tulpike. O Bog, kako dolgo jih že nisem videl. V vsem času kot v mladih letih so pred menoj. Široki listi pokrivajo vodno površino, ribe begajo, koder hodim. Po peki bežijo po listih v visoki šar ali pa se na mestu potaplja v vodo. Na drugem bregu vode je dvignila glavo čaplja. Gleda me kot bi se me ne mogla spomniti. Nato stegne vrat, raztegne peruti in zleti nad grmovjem na Muro. Tulpike, samo tulpike bi rad!

2 OPREMLJENI SOBI se odda v najem zakonskemu paru, 2 dekletoma ali 2 fantoma. Prost vhod. Vpraša se na **15800 DAMON AVE., KE 1-6727**

HELP WANTED CHRISTIANA LODGE SUMMER RESORT Waitresses, night clerk, pastry cook, office girl, maids and a dishwasher operator. Also employment for refugees. **Edwardsburg, Mich., tel. 9126 F 5**

IZURJEN ČEVLJAR ki je pred nedavnim prišel iz stare domovine, star 52 let, želi dobiti delo. Govori slovensko, hrvatsko in nemško. Za podrobnosti pišite na **FRANK KRACKER Rt. 1, Madison, Ohio**

PRODA SE dve hiši na eni loti. Ena za 2 družini, druga za eno družino; vse v najboljšem stanju. Velika lota. Blizu Addison Rd. Kdor želi, naj pokliče **HE 1-2184**

VELIKA RAZPRODAJA RADI PRAVILNANJA TRGOVINE Cene na vsej zalogi pohištva in pripomočkov so zelo znižane. Obiščite nas in se prepričajte! **STAKICH FURNITURE CO.** Quality at a Price — Easy Terms **IVanhoe 1-8288—James D. Stakich—16305 Waterloo Road**

NOVA BRIVNICA SLOVENSKA BRIVNICA 761 East 185th St. IV 1-3465 **ROJAKOM SE TOPLO PRIPOROČAVA**

JOHN PETRIČ

GEORGE KOVACIČ

Ne Jančija in ne Rahele se ne spominjam rad. Vendar so se tulpike prirasle k moji duši, kot bi bila moja mladost nerazdružljiva z njimi. Svežost in zdravje je dihalo iz njih. Ah, tulpike! V moji duši so pustile sledove, katerih ni mogoče zbrisati.

Sedem. Oddahnil sem si. Nekje med grmovjem žvižgajo otroci. Njihov čas je, naj se veselijo. Nisem mogel dolgo strpeti na bregu. Rad bi jih trgali, v rokah bi jih rad imel. Vstanem in stopam k bereku. Lepe so, s svojimi cvetovi se mi smejejo. Spustil sem se na koleno in s palico zadel sočnat pecelj, ki se je spuščal na mehko dno. Cvet se mi izmakne. Tako težko sem hodil, zdaj si jih pa ne bom mogel trgati. Oziram se okrog. Gruča otrok je stala tam, kjer je naredil berek ovinek. Tiho so me opazovali. Niti zganili se ni so, ko sem segal za rožami.

"Deca," sem klical čez vodo. "Deca, pridite, natrgajte mi tulpike. Sam ne morem, preslab sem."

Moj glas je šel čez vodo. Nobeden izmed otrok se ni ganil. Bali so se me.

"Tulpike bi rad natrgal, pridite!" Največji izmed jih se je zganil in se zgubil med grmovjem. Za njim so se napolnili vsi. Od časa do časa so se pokazali.

PRODA SE LEDENICO (REFRIGERATOR) ZA \$25.00. V DOBREM STANJU. Vpraša se na **1054 East 72nd St. EN 1-6786**

HIŠA NAPRODAJ za eno družino—na E. 188 St., blizu St. Clair Ave. 3 spalnice, zaprt porč, beneški zastori, garaža, zimska okna in mreže. Lastnik prodaja za \$8,200. Za podrobnosti pokličite **IV 1-6819**

IŠČE SE 3 NEOPREMLJENE SOBE ZA DVE STAREJŠI OSEBI. Kdor ima za oddati, naj sporoči naslov v urad "E."

For your VACATION welcome to CHRISTIANA LODGE Slovenian Resort • The Hotel has 30 rooms with connecting showers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder. **CHRISTIANA LODGE DOMINIK KRASOVEC, Prop. P. O. Edwardsburg, Michigan Phone 9126 F5**

nato jih je pa grmovje zopet zakrilo. Prišli so k meni, ustavili so se in me gledali. "No, kateri bo šel v vodo?" Največji izmed njih si je podpičil konec predpasnika, se pripognil, si začel vihati hlačnice in nato še rokave. Tudi ostali so storili tako. Tudi mi smo delali nekoč isto. Spustili so se po

bregu v toplo vodo k tulpikam. Trgali so jih. Segali so v vodo za peclji, ki so se odtrgavali s pritajenim pokom. "Čigav si ti?" sem vprašal največjega, ki je dvignil glavo in me gledal. "Lebarov." "Lebarovega Martina?" "Da."

"Bi mi ti prinašal vsak dan nekaj tulpik? Na večer ali zjutraj, kadar boš utegnil." Lebarov je pomolčal. Namesto njega se je oglasil mali s košatimi nepočesanimi lasmi, ta, ki je imel rokav moker. "Bom pa jaz nosil." (Dalje prihodnjije)

NAJHITREJŠA IN NAJBOLJ SIGURNA AGENCIJA ZA POŠILJANJE PAKETOV V JUGOSLAVIJO!
V REKORDNEM ČASU OD 6 DO 15 DNI PREJME PREJEMIK V JUGOSLAVIJI NAŠE POŠILJKE

Mi resnično garantiramo, da prejemniki ne bodo imeli nikakršnih stroškov. Naše cene vključujejo vse stroške za dostavo do najbližje železniške, parobrodne ali poštne postaje prejemnika v Jugoslaviji, kakor tudi zagiranje v slučaju polne ali delne izgube pošiljke.

Naročila iz Kanade sprejemamo s plačilom v kanadskem denarju, z dodatnimi 12% k cenil!

ZNATNO ZNIZANE CENE!		NOVE VRSTE PAKETI!	
PAKET št. 1 — \$13.90 5 lbs sirove kave 10 lbs sladkorja 10 lbs riža 5 lbs spaghetti 5 lbs svinjske masti 5 lbs mila za pranje	PAKET št. 2 — \$13.75 20 lbs bele moke 5 lbs sirove kave 10 lbs sladkorja 5 lbs mila za pranje 5 lbs svinjske masti	PAKET št. 3 — \$13.75 5 lbs sirove kave 10 lbs sladkorja 5 lbs riža 10 lbs spaghetti 5 lbs svinjske masti 5 lbs mila za pranje	PAKET št. 6 — \$20.— 10 lbs sirove kave 10 lbs sladkorja 10 lbs riža 10 lbs spaghetti 10 lbs svinjske masti 10 lbs mila za pranje
PAKET št. 4 — \$13.25 5 lbs sirove kave 1 lb čaja 10 lbs sladkorja 10 lbs riža 5 lbs mila za pranje	PAKET št. 5 — \$9.50 4 lbs sirove kave 1 lb čaja 5 lbs sladkorja 2 lbs čokolade 1 lb kakao 2 lbs mleka v prahu	PAKET št. 7 — \$17.50 4 lbs šunke (v roli) 5 lbs svinjske masti 2 lbs zimske salame 2 lbs sirove kave 10 lbs bele moke 2 lbs čokolade 5 lbs sladkorja	
PAKET št. 8 — \$25.00 5 lbs sirove kave 5 lbs svinjske masti 10 lbs bele moke 1 lb črna popra 5 lbs sladkorja 20 kom. vanilin sladkorja 2 lbs očisteni mandljev 2 lbs rozin 2 lbs čokolade 1 lb kakao 1 lb čaja 1/2 lb rdeče paprike 20 paketov juhe z rezanci		PAKET št. 9 — \$10.00 4 1/2 lbs medu 10 lbs svežih oranž 5 lbs svežih limon 4 1/2 lbs raznega sadja v konzervah	
PAKET št. 10 — \$33.00 10 lbs šunke 8 lbs slanine s mesom 4 lbs zimske salame 4 lbs posušenih svinjskih reber 6 paketov juhe z rezanci 1/2 lb črna popra 1/2 lb rdeče paprike		PAKET št. 11 — \$25.00 3 1/2 lbs Trapist sira 12 kant sardin 2 kant svinjskega gulaša 1/4 kg 2 kant paradizne paste 1/2 kg 4 kant svinjskega gulaša 1/2 kg 2 kant konz. kokiš 1/2 kg 3 lbs zimske salame 12 paketov juhe z rezanci 1/2 lb črna popra 1/2 lb rdeče paprike	
PAKET št. 12 — \$18.75 10 lbs rib 10 lbs riža 10 lbs špagetov 1 kg solatnega olja 1/2 lb črna popra 1/2 lb rdeče paprike 6 paketov juhe s rezanci		PAKET št. 13 — \$18.00 1 lb črna popra 1 lb rdeče paprike 1/2 lb cimeta 6 kom. vanilin stangica 2 lbs čokolade 2 lbs mleka v prahu 1 lb kakao 1 lb čaja 5 lbs sladkorja 12 paketov juhe z rezanci	

Garantirana sveža jajca 100 komad. v zaboju \$7.00
Prvovrstna **BUKOVA DRVA ZA KURIVO** 2200 funtov—**\$20.00**
Naročite jih že sedaj za jesen in zimo!

AKO ŽELITE DRUGAČNE VRSTE PAKETE—OBRNITE SE NA NAS!
POŠLJITE NAROČILA, PISMA, DENARNE NAKAZNICE ALI MONEY ORDRE NA:
EXPRESS TRADING CORP.
27-18 40th AVENUE—LONG ISLAND CITY 1, N. Y.
TELEFON: STILWELL 6-9083

N. J. Popovic, Inc.
IMA ZASTOPSTVO
Chrysler - Plymouth avtov
PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE
V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvrtuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.
8116 LORAIN AVE. ME 1-7200
NICK POPOVIC, predsednik

Mary A. Svetek
LICENCIRANA POGREBNICA
478 E. 152 St. — KE 1-3177
POGREBI PO ZMERNIH CENAH.
LEPLI DOSTOJANSTEVENI
Ambulančna posluga podnevi in ponoči.
Vršimo vse notarske posle.
Pogreb oskrbimo kjerkoli in po vsaki ceni.

